

Το πασχαλινό αυγό

Το αυγό, λένε κάποιοι, είναι η τελειότερη συσκευασία της φύσης. Μπορεί να είναι ερμητικά κλειστό κι όμως φυλάει μέσα του μία νέα ζωή. Για αυτή του την τελειότητα, με την πάροδο των αιώνων, έχει υπάρξει σύμβολο μυστηρίου, μαγείας, έχει χρησιμοποιηθεί σαν φάρμακο, σαν τροφή και σαν μέσο πρόβλεψης οίωνων.

Από όλα τα σύμβολα που σχετίζονται με το Πάσχα, το αυγό, είναι το πιο χαρακτηριστικό, ενώ τα έθιμα και οι παραδόσεις σχετικά με τη σημασία των αυγών παγκοσμίως έχουν συσχετισθεί με το Πάσχα εδώ και αιώνες. Ως πασχαλινό σύμβολο το αυγό βάφεται, στολίζεται, χρησιμοποιείται σε παιχνίδια και διακατέχεται από διάφορους συμβολισμούς.

Ωστόσο, πριν ακόμα τα χρόνια του Χριστού συναντάμε τα κόκκινα ή διακοσμημένα αυγά στην αρχαία Ρώμη, στην Κίνα, στην Γαλιλαία, στην Περσία και στην Αίγυπτο, όπου μοιράζονται σε ανοιξιάτικες γιορτές αφού αποτελούν -μαζί με τα κουνέλια- αρχαίο σύμβολο γονιμότητας, άξιο λατρείας και σεβασμού.

Από τα παγανιστικά χρόνια το αυγό στις παραδόσεις και στους μύθους των λαών όλου του κόσμου συμβολίζει την ανανέωση της ζωής. Το αυγό κλείνει μέσα του μια ζωή και γι' αυτό πιστεύουν πως έχει μέσα του μεγάλη δύναμη. Είναι το σύμβολο της ζωής. Όταν το πουλάκι σπάει το τσόφλι του αυγού και βγαίνει έξω, θυμίζει τη μεγάλη στιγμή που «κύλησε η πέτρα από την είσοδο του μνημείου του τάφου του Ιησού». Έτσι, όπως από τον τάφο ξεπήδησε η ζωή, με το τσούγκρισμα των αυγών συμβολίζεται η νέα ζωή που φέρνει η Ανάσταση.

Σα σύμβολο της Ανάστασης, το αυγό ξεχώρισε για το συμβολισμό του όχι πια ως την αναγέννηση της φύσης αλλά του ανθρώπου. Οι χριστιανοί συμβόλισαν, δηλαδή, με το αυγό τον τάφο από τον οποίο εξήλθε, όταν αναστήθηκε, ο Χριστός.

Χρωματιστά και διακοσμημένα αυγά προσφέρονταν από τα παλαιά χρόνια ως δώρα σε γιορτές, που συμβόλιζαν τη φιλία, την αγάπη και τη στοργή.

Αξίζει να αναφερθεί ότι χρωματιστά, κυρίως κόκκινα αυγά, μνημονεύονται στην Κίνα, για γιορταστικούς σκοπούς τον 5ο αιώνα και στην Αίγυπτο το 10ο αιώνα. Το 17ο αιώνα τα βρίσκουμε τόσο στους Χριστιανούς όσο και στους Μωαμεθανούς (Μεσοποταμία, Συρία).

Οι Πέρσες ζωγράφιζαν αυγά για το Nowrooz, τη δική τους Πρωτοχρονιά -η οποία συνέπιπτε με την Εαρινή Ισημερία-, εδώ και 2,500 χρόνια. Οι ανασκαφές στην Περσέπολη έφεραν στο φως ανθρώπους να προσφέρουν αυγά στον βασιλιά τους.

Μερικοί υποθέτουν ότι τα **κόκκινα αυγά του Πάσχα**, διαδόθηκαν στην Ευρώπη, την Ασία και την Κίνα από ένα έθιμο των Καλενδών. Άλλοι θεωρούν αρχική κοιτίδα τους την Αίγυπτο.

Η καταγωγή των κόκκινων πασχαλινών αυγών διχάζεται. Μία ιστορία λέει πως όταν ο Αυτοκράτορας της Ρώμης έμαθε για την Ανάσταση του Χριστού ισχυρίστηκε πως αυτό είναι τόσο πιθανό όσο το να βαφτούν τα αυγά κόκκινα. Η Μαρία η Μαγδαληνή τότε επιβεβαίωσε το μήνυμα της Ανάστασης στον Αυτοκράτορα πηγαίνοντάς του ένα κόκκινο αυγό.

Ένας πολωνικός μύθος λέει πως η Μαρία, η μητέρα του Χριστού, προσπάθησε με ένα καλάθι αυγά να καλοπιάσει τους φρουρούς του υιού της στο σταυρό, παρακαλώντας τους να είναι λιγότερο σκληροί μαζί του. Τα δάκρυά της έπεσαν πάνω στα αυγά που κρατούσε και τα έβαψαν με ένα εκτυφλωτικό χρώμα.

Πιο κοινότοπο είναι πως τα κόκκινα αυγά συμβολίζουν τον εορτασμό της λήξης της σαρακοστιανής νηστείας, αφού τόσο στην ορθόδοξη όσο και στην καθολική Εκκλησία, τα αυγά αποτελούν "απαγορευμένο καρπό" για όσους θέλουν να τηρήσουν ευλαβικά τη σαρακοστή.

Η διακόσμηση των αυγών με χρώματα είναι εξαιρετικά δημοφιλής δραστηριότητα σε όλες τις χώρες. Κάθε είδος αυγού είναι κατάλληλο. Από κότες, χήνες μέχρι στρουθοκαμήλους! Τα τελευταία μάλιστα καθώς είναι σκληρά είναι τα πλέον κατάλληλα.

Στις δυτικές χώρες τα αυγά αρχικά βάφονταν με φωτεινά χρώματα για να αναπαριστούν την ανοιξιάτικη ηλιοφάνεια και χρησιμοποιούνταν σε διαγωνισμούς "αυγοκατρακυλισματος" ή δίνονταν σα δώρα. Αργότερα βάφονταν ή στολίζονταν με διάφορα σχέδια και ανταλλάσσονταν μεταξύ των ερωτευμένων και των εραστών, όπως τα δώρα των βαλεντινών, ενώ λέγεται πως σε κάποιες μεσαιωνικές χώρες τα αυγά δίνονταν το Πάσχα στους υπηρέτες.

Στη μεσαιωνική Αγγλία, συγκεκριμένα, το βάψιμο και η διακόσμηση των αυγών αποτελούσε έθιμο για όλες τις οικογένειες. Σύμφωνα με τα απομνημονεύματα του Εδουάρδου του πρώτου, το 1290 ξοδεύτηκαν 18 πένες (τεράστιο -τότε- ποσό) για να βαφτούν και να χρυσοστολιστούν 450 αυγά που θα χρησιμοποιούνταν σαν πασχαλινά δώρα.



Ο πιο διάσημος, μάλιστα, χρυσοχόος και κατασκευαστής πασχαλινών διακοσμητικών αυγών ήταν ο Peter Carl Faberge (εξ' ου και τα περίφημα αυγά). Το 1883, ο τσάρος της Ρωσίας Αλέξανδρος παρήγγειλε από τον Faberge να του φτιάξει ένα ξεχωριστό πασχαλινό αυγό για να το δωρίσει στη σύζυγό του, την αυτοκράτειρα Μαρί.

Το πρώτο αυγό Faberge είχε άλλο ένα αυγό μέσα του. Το εξωτερικό του κέλυφος ήταν από πλατίνα και λευκό σμάλτο και όταν άνοιγε είχε μέσα άλλο ένα μικρότερο χρυσό αυγό. Ενώ μέσα στο μικρό αυγό υπήρχε ένα χρυσό κοτόπουλο και ένα κόσμημα-αντίγραφο του στέμματος της αυτοκρατορίας. Αυτό το αυγό άρεσε τόσο πολύ στην τσαρίνα, που ο τσάρος διέταξε τον Faberge να σχεδιάζει και να του στέλνει αυγά κάθε Πάσχα.

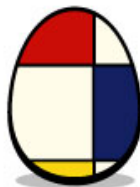
Η συνήθεια αυτή συνεχίστηκε και από τον τσάρο Νικόλαο τον δεύτερο, με αποτέλεσμα να έχουν δημιουργηθεί μέχρι τώρα 57 αυγά Faberge.



άσπρο σχέδιο.

Διαφορετικές κουλτούρες ανέπτυξαν δικούς τους τρόπους να διακοσμούν τα πασχαλινά αυγά. Οι Σλάβοι διακοσμούν τα αυγά τους με ειδικά σχέδια. Η τεχνική αυτή έχει επικρατήσει να ονομάζεται pysanky (από τη σλαβική λέξη γράψιμο).

Κάποιοι Αυστριακοί καλλιτέχνες σχεδιάζουν πατέντες δένοντας φτερά και μικρά φυτά γύρω από τα αυγά, τα οποία μετά βράζονται. Ύστερα τα φυτά αφαιρούνται αφήνοντας ένα εντυπωσιακό



Πολλοί εμπνέονται από την μοντέρνα τέχνη για να διακοσμήσουν τα αυγά τους στο στυλ καλλιτεχνών όπως ο Warhol ή ο Mondrian.



Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το έθιμο, τα αυγά βάφονται κόκκινα για να τιμήσουν το αίμα του Χριστού. Παλιότερα μάλιστα, που δεν υπήρχαν έτοιμες βαφές, οι νοικοκυρές χρησιμοποιούσαν φυσικά υλικά για να βάψουν τα αυγά τους, όπως κρεμμύδια, παπαρούνες, παντζάρια, κ.λ.π.

Μία άλλη τεχνική διακόσμησης, που χρησιμοποιούσαν οι παλαιότεροι, ήταν το "Γράψιμο" ή "Κέντημα" των αυγών. Σύμφωνα με την τεχνική αυτή, με λιωμένο κερί σχημάτιζαν διάφορα σχέδια πάνω στο αυγό, πριν το βάψουν. Όταν το κερί σταθεροποιούνταν και το αυγό βραζόταν για να βαφτεί το κερί έλιωνε. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα στα σημεία που υπήρχε κερί να μη μένει το χρώμα και να σχηματίζονται σχέδια. Τα θέματα που χρησιμοποιούσαν για αυτή την τεχνική ήταν πουλιά, λουλούδια και μικρά κείμενα ευχών.

Ιδιαίτερη αξία, μάλιστα, είχε για τους κατοίκους της επαρχίας το πρώτο αυγό που θα βαφόταν. Σε πολλές περιοχές το ονόμαζαν "Το Αυγό της Παναγίας" και το φύλαγαν στο εικονοστάσι για 1 χρόνο, πιστεύοντας πως αυτό το αυγό βοηθάει στο ξεμάτιασμα ή στο να ξορκίσουν το καλάζι και τις πλημμύρες. Την επόμενη χρονιά το έθαβαν στα χωράφια, για να είναι εύφορα, ή το έβαζαν στο μαντρί των ζώων για να ευλογήσει τη γονιμότητά τους.

Το έθιμο του αυγού στο τσουρέκι έχει τις ρίζες του στο Βυζάντιο. Στα Βυζαντινά χρόνια ξεκίνησε η κατασκευή κουλουριών που στο κέντρο τους είχαν ένα κόκκινο αυγό, ενώ αργότερα το έθιμο διατηρήθηκε και το κουλούρι εξελίχθηκε σε πασχαλινό τσουρέκι.

Όσο για το τσούγκρισμα, μπορεί να πιστεύετε ότι κατέχουμε τα πρωτεία, το έθιμο όμως ξεκίνησε σαν παιχνίδι πρώτη φορά στη Βόρεια Αγγλία. Νικητής και τότε ήταν αυτός που τύχαινε να έχει το πιο σκληρό αυγό. Αργότερα το παιχνίδι μεταδόθηκε στη Βουλγαρία, τη Σερβία, την Κροατία και στην χώρα μας.

Πηγές:

<http://Wikipedia.org>

<http://www.in2life.gr/>

